

OBSAH

I. kapitola: Neživá a živá hmota . . . . . 7—18

Akademik Ivan Málek, Ing. Dr Karel Šebesta a prom. chem. Vlastimil Liebl

<i>Prvkové složení živé hmoty</i>	8
<i>Vznik života</i>	10
<i>Koacerváty</i>	13
<i>Význam Oparinovy teorie</i>	15
<i>Jiné teorie o vzniku života</i>	16
<i>Vzniká i dnes živá hmota z neživé?</i>	16

II. kapitola: Složení živé hmoty . . . . . 19—39

Ing. Dr Karel Šebesta a MUDr Jan Grozdanoviš

<i>Sacharidy</i>	20
<i>Lipoidy</i>	22
<i>Bílkoviny</i>	24
<i>Specifičnost bílkovin</i>	26
<i>Enzymy</i>	32
<i>Pokus</i>	32
<i>Podmínky účinnosti enzymů</i>	33
<i>Nukleové kyseliny</i>	34
<i>Voda a soli</i>	34
<i>Jak vznikají koloidní roztoky</i>	35
<i>Vnitřní uspořádání živé hmoty</i>	37
<i>Život je zvláštní forma pohybu hmoty</i>	38

III. kapitola: Stavba živého organismu . . . . . 41—61

RNDr Helena Keilová a MUDr Jan Grozdanoviš

<i>Velikost buněk</i>	41
<i>Mnohobuněčné organismy</i>	42
<i>Z čeho se skládá buňka</i>	43
<i>Rozmnožování</i>	45
<i>Dráždivost.</i>	49

<i>Propustnost buněčné blány</i>	50
<i>Pokus</i>	50
<i>Osmotický tlak</i>	51
<i>Výživa buněk</i>	53
<i>Vývoj buňky</i>	53
<i>Mechanistický názor na dědičnost</i>	55
<i>Jak vznikly tkáně</i>	56
<i>Nebuněčná živá hmota</i>	59

IV. kapitola: Přeměna látek . . . . . 63—83

MUDr Ivan Rychlík a MUDr Jiří Křeček

<i>Základní metabolické pochody</i>	64
<i>Činnost enzymů</i>	65
<i>Pokus</i>	68
<i>Jak se vyvíjelo trávení</i>	70
<i>Trávení potravy u člověka</i>	72
<i>Význam trávení</i>	73
<i>Vlastní přeměna látek</i>	74
<i>Obnova složek organismu</i>	75
<i>Získávání energie</i>	76
<i>Jak využíváme enzymů</i>	80

V. kapitola: Přeměna energie . . . . . 85—100

MUDr Jiří Křeček a MUDr Ivan Rychlík

<i>Fotosynthesa</i>	85
<i>Pokus</i>	86
<i>Chemosynthesa</i>	87
<i>Energetický obsah živin</i>	88
<i>Minimální váhové množství potravy</i>	88
<i>Koncentrovaná potrava</i>	89
<i>Sušená potrava</i>	90
<i>Jak se v organismu přenáší energie</i>	90
<i>Jak vzniká pohyb</i>	93
<i>Jiné formy energie</i>	94
<i>Moderní biochemické metody</i>	96
<i>Ověřování správnosti poznatků</i>	98

VI. kapitola: Základy řízení životních pochodů . .101—127

MUDr Radan Beránek a MUDr Jan Bureš

<i>Vzájemná souhra funkcí</i>	101
<i>Dvojitý způsob koordinace</i>	103
<i>Reflexy</i>	105
<i>Přijímání podnětů</i>	106
<i>Spojení orgánů s mozkem</i>	108
<i>Jak pracuje mozek a mícha</i>	111
<i>Elektrofysiologie</i>	115
<i>Velikost mozku</i>	118
<i>Zpětná signalisace</i>	122
<i>Pokus</i>	123
<i>Hormonální regulace</i>	124
<i>Jak a proč cítíme bolest</i>	126
<i>Je bolest užitečná?</i>	127

VII. kapitola: Význam prostředí pro živou hmotu .129—142

MUDr Milan Hašek a Doc. MUDr Zdeněk Servít

<i>Vývoj buňky</i>	129
<i>Vývoj receptorů v závislosti na životním prostředí</i>	132
<i>Vývoj mozku a míchy</i>	134
<i>Jak organismy reagují na změny prostředí</i>	135
<i>Vnitřní prostředí organismu</i>	136
<i>Jak se utváří dědičnost</i>	137
<i>Dvě stránky dědičnosti</i>	141
<i>Existují dědičné choroby?</i>	141

VIII. kapitola: Život za neobvyklých podmínek . .143—165

Doc. MUDr Otakar Poupa a MUDr Jan Bureš

<i>Rozvoj techniky nebo pastýřská idyla?</i>	144
<i>Civilizační faktory</i>	146
<i>Výživa</i>	151
<i>Adaptace živočichů</i>	154
<i>Poznatky paleofysiologie</i>	156
<i>Jak se přizpůsobuje člověk</i>	158
<i>Léčení nemocí</i>	160
<i>Význam vědy pro praxi</i>	162

<i>Délka života</i>	163
<i>Použité obrázky</i>	166
<i>Rejstřík</i>	167